

LES ESCOLES MAGNET. UNA APOSTA PER L'EXCEL·LÈNCIA I L'EQUITAT

Aina Tarabini

Grup de recerca en Globalització, Educació i Polítiques Socials (GEPS)

<http://grupsderecerca.uab.cat/geps/>

Universitat Autònoma de Barcelona

11 de juny del 2013

ÍNDEX

- El programa d'escoles Magnet als Estats Units
  - Origen i significat del programa
  - Trets distintius
  - Evolució i impactes
- El programa d'escoles Magnet a Catalunya
  - Característiques del context
  - Oportunitats i beneficis
  - Riscos i amenaces

EL PROGRAMA D'ESCOLES MAGNET ALS ESTATS UNITS

ORIGEN I SIGNIFICAT DE LES ESCOLES MAGNET

- Què són?
  - Escoles públiques de primària i secundària que es caracteritzen per una forta especialització curricular i pedagògica (magnet = imán)
- Objectius:
  - Combatre segregació racial, evitant imposició (*Busing*).
  - Augmentar compromís alumnes, famílies i professorat.
- COM?
  - Oferta escolar atractiva i distintiva! Innovació com pilar.
- Dos principis complementaris:
  - Desegregació. Compromís formal, econòmic, polític.
  - Llibertat elecció.

TRETS DISTINTIUS DE LES ESCOLES MAGNET

- Especificitat (via aliances i partenariats)
- Integració (criteris justos d'accés. No proves selecció)
- Diversitat (reserva de places)
- Compromís del professorat i autonomia (la formació és clau)
- Informació
- Avaluació i millora (les dades com a guia)
- [Transport públic gratuït]

EVOLUCIÓ I IMPACTES DE LA PROPOSTA

- Gran suport polític i social
- Expansió constant
  - Darreres dades (2008): 5.000 escoles; 2.000.000 estudiants
- Impactes
  - Major diversitat en la composició social dels centres.
  - Millors resultats acadèmics que altres escoles del seu entorn.
  - Altres: millora relació estudiants-professorat, increment participació familiar, disminució abandonament escolar.

EL PROGRAMA D'ESCOLES MAGNET A CATALUNYA

ALGUNES REFLEXIONS SOBRE EL CONTEXT

- La segregació escolar continua sent un problema de primer ordre a Catalunya.
  - Té efectes claus en termes d'igualtat d'oportunitats i equitat educativa.
- Els processos de tria de centre no es poden desvincular de la segregació escolar; de fet, en són causa i conseqüència.
  - Importància de projecte educatiu i de composició social en processos de tria i descart de centre .
- El model català d'accés als centres educatius disposa d'una capacitat d'elecció bastant elevada.
  - Importància d'intervencions ex ante per reconduir la demanda educativa.

OPORTUNITATS

- Reobre i resitua el debat sobre equitat, elecció i qualitat
  - El dret a elecció de centre no pot anar en contra al dret a la igualtat d'oportunitats educatives --> Cal garantir una BONA educació per TOTHOM
  - Equitat i qualitat com els dos pilars de l'excel·lència educativa --> Cal evitar que mesures vinculades amb l'autonomia i la innovació generin un increment de la desigualtat educativa

OPORTUNITATS

- Reforça la identitat dels centres educatius
  - La focalització temàtica facilita la identificació del centre
  - Oportunitat per consolidar projectes educatius i incrementar la cohesió de grup
- Incrementa la corresponsabilitat educativa
  - Lògica de servei educatiu compartit
  - Eina per potenciar l'adhesió de famílies i alumnat.

RISCOS

- Còpia automàtica del model americà
  - Necessitat de contemplar les especificitats del context socioeconòmic i educatiu català.
- Manca de suport institucional
  - Necessitat de recursos per a mantenir i expandir la proposta a mig i llarg termini. Voluntat de permanència.
- Reproducció i/o increment de la desigualtat entre escoles
  - A quines escoles destinem els recursos del programa magnet?

RISCOS

- Experiències aïllades
  - A nivell polític: manca d'articulació amb polítiques més estructurals per combatre la segregació escolar.
  - A nivell territorial: “territori magnet”
  - A nivell d'escola: transformació “global” del centre
  - A nivell de família: una opció més entre les seves tries educatives

ALGUNS REPTES IMMEDIATS (I NO TANT)

- Sobre organització i currículum
  - Posar l'organització del centre al servei del projecte
  - Estar oberts a l'entrada de nous perfils professionals
  - Que el projecte d'especialització s'articuli al voltant dels interessos i necessitats del context
- Sobre elecció i gestió de la demanda
  - Ser capaços d'atreure i fidelitzar a les famílies
- Sobre l'autonomia i l'Administració
  - Una oportunitat per a desplegar el decret d'autonomia
  - No desvincular autonomia de responsabilitat Administració
  - Que la innovació sigui una opció possible per a tots els centres.

Les escoles magnet no són la panacea. No són prou poderoses per eliminar les desigualtats que els alumnes porten de casa seva i de les seves comunitats, però sí que marquen la diferència. Els temes racials no desapareixen però aquestes escoles creen les condicions positives per poder-los canviar. Anomenar una escola magnet no és suficient, és necessari treballar dur i durant molt temps per fer-la realitat (Orfield, 2011)